

Svjetski književnik Michael D. O'Brien o nama, o Međugorju, o Širokom Brijegu...

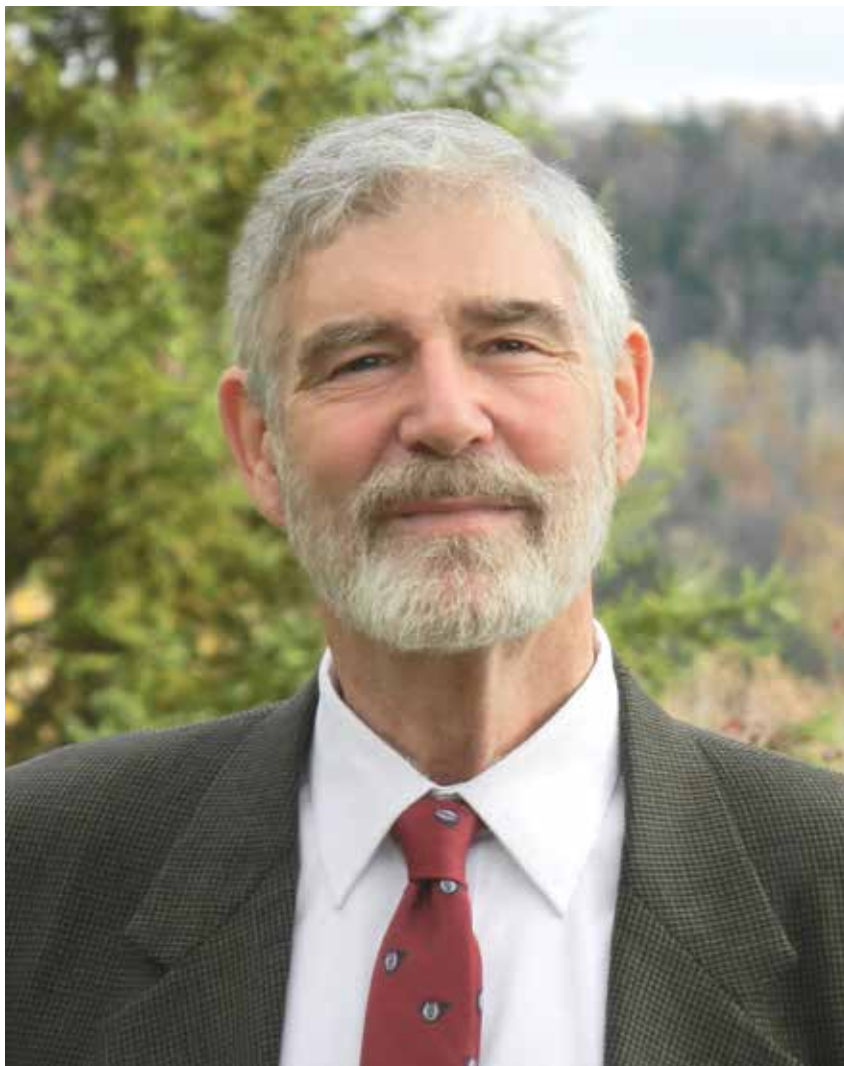
MUČENIČKA KRV RAĐA VELIKIM PLODOVIMA

► Piše: : Krešimir Šego

Michael D. O'Brien glasoviti je kanadski književnik i slikar čija su djela objavljena i na hrvatskom jeziku. Više puta posjetio je Hrvatsku i BiH, a njegov prošlogodišnji posjet Mostaru, Međugorju, Širokom Brijegu i Posušju te Sarajevu bio je prigoda da čujemo promišljanja katoličkog književnika čija su djela odreda uspješnice.

Poštovani gospodine O'Brien, molim Vas predstavite se čitateljima našeg glasila *Stopama pobijenih*: kad ste i gdje rođeni, u kakvu ste okružju odrastali i kako to da u Vašem djelu – književnom i slikarskom – prevladava kršćanska tematika?

Rođen sam 1948. u Ottawi u Kanadi. Moj je otac bio pilot te se zbog toga moja obitelj selila nekoliko puta, poglavito za vrijeme moga odrastanja kada sam živio u primitivnom eskimskom selu na Arktiku. Moja majka bila je pobožna katolkinja, a otac nije bio vjernik. Mi djeca odgojeni smo u katoličkom duhu, no kako sam odrastao, u razdoblju kasnog puberteta nisam više vjerovao. Smatrao sam se agnostikom, a ponekad bezbošcem. Međutim, kada sam navršio 21 godinu, Gospodin mi je u svom velikom milosrđu udijelio neobičnu milost. U najtežem razdoblju života zavapio sam mu, Njemu kojemu se nisam molio, niti mislio na Njega u proteklih pet godina sljepila svoga života. Gospodin je odgovorio odmah: mirom, spasenjem i nadnaravnim znanjem. To je znanje bilo odraz stanja moje duše, moje potre-

be da se odmah vratim Katoličkoj crkvi. Od tog trenutka moj se život promijenio, a kao plod redovitog sakramenta ispovijedi i euharistije započeo je put ozdravljenja. Istaknuo bih da sam tijekom ove milosti »otkrivenja« imao neku vrstu unutarnje spoznaje o prirodi našega vremena, velikoga rata koji je stupao na pozornicu velikom silinom. Razumio sam, ne znajući kako, da živimo u vreme-

nu povijesti koja izgleda slično onim vremenima proreknutima u *Knjizi Otkrivenja*.

U Europi danas nema puno pisaca koje bismo mogli nazvati kršćanskim piscima, a takvo je stanje i u hrvatskoj književnosti. Kao da je ta tematika izvan zanimanja i pisaca i čitatelja, a, s druge strane, Vaša su djela uspješnice- i kritika i čitatelji ocjenjuju ih vrhunskima.

Praznina u srcima mnoštva ljudi u suvremenim vremenima čežnja je za istinom i ljubavlju. To je ono mjesto gdje vjerodostojna kultura može pomoći u spasenju čovječanstva. Ako je stvarateljski rad u isto vrijeme i velika priča i velika umjetnost, tada on može dodirnuti ranjena srca ljudi na način na koji, primjerice, teologija ne može.

Dio problema je da daroviti pisci nisu spremni prihvatiti rizik pisati otvoreno kršćanska djela o velikoj drami postojanja. Strah može zapriječiti putove za ovu vrstu poziva. To je također nedostatak povjerenja u božansku providnost koja može otvoriti sva zaključana vrata i pokazati nam putove kroz tamu vremena u kojemu živimo. Stvarnost je sljedeća: Isus je gospodar nemogućega. On može donijeti neku vrstu katoličke renesanse kulture u novoj evangelizaciji. Naš je zadatak odgovoriti na tu milost. Moje su knjige postale uspješnicama na mnogim jezicima i to je znak da Bog može učiniti nemoguće. Ali mi moramo moliti da se to dogodi mnogim kreativnim ljudima koji će imati hrabrosti iskoračiti u vjeri, koji su spremni žrtvovati se i rasti u povjerenju. Krist će donijeti dobre plodove ako napravimo svoj dio.

Kakvo je stanje glede kršćanskih pisaca i kršćanske tematike u Kanadi i SAD?

I dalje je teško. Iako postoje određene mogućnosti za kršćansko izdavaštvo u SAD-u, one su manje u Kanadi. Čak i sada, kada je nakladništvo mnogo jeftinije nego u prošlim vremenima, činjenica je da je katoličko izdavaštvo (mislim na pravo katoličko, beskompromisno na svaki način) samo djelić onoga što je postojalo prije šezdeset godina. Mi smo bili uronjeni u iznimno snažnu društvenu revoluciju, u »diktaturu čudorednog relativizma« koja je više od jednog naraštaja priječila kršćanski glas u kulturnom »mainstreamu«. To se i dalje nastavlja, politički

i kulturno ide na gore. Međutim, razvijamo nove strategije i novu hrabrost. Mladi naraštaji katolika iznimni su ljudi, puni života, puni velikodušnosti, puni nade. Oni su budućnost.

Već u romanu *Posljednja vremena* nalazimo i hrvatske teme, pogotovo iz razdoblja velikosrpske agresije početkom devedesetih godine prošloga stoljeća. Kad ste počeli upoznavati povijest i suvremenost hrvatskoga naroda i kako se to događalo?

Tijekom 1991. pa do 1995. pratio sam vijesti o ratu na prostoru bivše Jugoslavije kada su republike objavile samostalnost i pretrpjele srpsku invaziju. Kasnije, kada su se pojavile priče o genocidnim zločinima u našim medijima, bio sam duboko protresen. Patnje Hrvata katolika i muslimana Bošnjaka u Bosni i Hercegovini i stradanje Hrvata u područjima Hrvatske gdje su Srbi napali... sve je to podsjetnik na ono što se može dogoditi kada se ljudska stvorenja odvrte od Boga. Njeguje li se mržnja u srcu, dijabolični duhovi imaju više utjecaja te se onda mogu pojaviti najstrašnija zla. Nevine žrtve najviše trpe. U mom prvom objavljenom romanu *Otac Ilija* (1996.) namjeravao sam razgovarati s njim o tomu pa tako izmišljeni lik fra Jakov, koji je preživio zločine, predstavlja patnje mojih kolega katolika u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

Potom ste svoj opsežan roman *Otok svijeta* napisali o jednom duljem razdoblju hrvatske žrtve i trpnje. Dolazite iz književnosti koja ima potencijalno ogroman broj čitatelja. Zanima me kako su prvi čitatelji, urednici i nakladnici *Otoka svijeta* reagirali na temu o kojoj je riječ. Jesu li se, a i Vas pitali, tko će knjigu čitati?

I dok sam pisao roman *Otok Svijeta*, želio sam »govoriti« za one koji imaju jako malo ili nimalo glasa na

Zapadu, gdje je hrvatsko iskustvo ili nepoznato ili neshvaćeno. S druge strane, osjetio sam da je priča utjelovljenje onoga što se može proširiti na cijelo čovječanstvo ako se ne pokaje za grijeh i propuste. Od početka, kada sam prvi put predao rukopis, moj engleski izdavač i glavni urednik veoma su zavoljeli knjigu. Dobar dio povijesti u njoj za njih je bio novost, ali su razumjeli da temeljna ljudskost glavnoga lika Josipa Laste ima opće značenje. Moj je izdavač rekao: »Ova priča treba biti ispričana, sve da i ne prodamo mnogo primjeraka.« Govorili su o knjizi s mnogo uvažavanja, a sad je izdana (ili će uskoro biti izdana) na pet jezika.

Jeste li na trenutke možda i sami razmišljali što vam je ovo sve trebalo, ta tko u bijelome svijetu znade za zločine iz Drugoga svjetskog rata i poraća u BiH i Hrvatskoj, za Goli otok...?

Osoba sam koja voli »nemoguće« zadatke, kada je »poslanje« dano kao poziv, kao konkretna Božja milost. Mnogo sam puta u molitvi prije svete pričesti začuo unutarnji glas koji govori: »Budi uvijek spreman izgubiti sve radi istine«. Ja sam spreman, i u tome je mir jer jedina stvar koje se bojim jest da ne padnem u sljepilo i gluhoću prema volji Božjoj. Živio sam gotovo četrdeset godina kao katolički umjetnik i pisac odgajajući šestoro djece s vrlo malim dohotkom. Živjeli smo u siromaštvu većinu vremena. Čak ni sada nije lako preživjeti, ako možete u to vjerovati! No, tu je mir i radost da budem ono što Gospodin želi. Moja žena potpuno je ujedinjena sa mnom u ovome, ona je uvijek ta koja me ohrabruje kada sam pred kušnjom i dvojboj. Čak i u neizbježnim kušnjama obeshrabrenja za nas je krajnje važno pitanje želi li Gospodin da se ova priča ispriča i čuje. Kroz razdoblje uvodnoga istraživanja i jedne godine pisanja zbile su se mnoge nevjerojatne duhovne potvrde da moram nastaviti raditi na *Otoku svijeta* dok se ne objavi.

I kako su čitatelji reagirali na roman?

Primam neprestano pisma od čitatelja *Otoka svijeta*, iz cijelog svijeta. Neka su od Hrvata koji mi zahvaljuju za roman. Ali najviše ih je od nehrvata koji govore kako ih je priča duboko dodirnula, čak i promijenila život! Napisao sam i objavio devet romana, a uskoro će ih biti deset, ali čitatelji i kritičari ponajvećma govore da je *Otok svijeta* uistinu najbolji. Bile su i jako pozitivne ocjene u novinama i časopisima na engleskom jeziku.

Vratimo se nastanku, zapravo nadahnućima za pisanje *Otoka svijeta*. Čitajući roman, čitatelj se stalno mora pitati odakle Vam toliko informacija o svemu što se događalo u kraju u kojemu se radnja odvija: o međunacionalnoj nesnošljivosti, o ideološkim borbama, o zlosilju svake vrste, o vašem besprijekornom poznavanju zemljopisa, o naravi komunizma koji je pobijedio i koji je desetlje-

ćima vladao, o borbama, najčešće samozatajnima, za slobodu riječi i življenja... Koliko Vam je trebalo vremena da prikupite toliko znanje i zaokružite sliku povijesnoga stanja?

Više od dvije godine potpuno sam se usredotočio na čitanje svakog izvora povijesnih, društvenih i geopolitičkih članaka koje sam mogao naći o Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te svim područjima bivše Jugoslavije. I dok sam počinjao istraživati, bio sam iznenađen pronalaskom koliko je tu bilo protuhrvatskoga materijala, nekoliko krivih povijesnih revizija i mnogo propagande. Pronašao sam mnogo dezinformacija iz Beograda, naravno, ali također i nekoliko izvora koje su napisali antikatolici u Americi, Britaniji i drugdje. Zapadnjačka slijepa zaljubljenost u Tita, u kome su vidjeli »dobroga komunistu« ili »socijalizam s ljudskim licem«, bio mi je dokaz kako lagano možemo biti zavedeni propagandom i, naravno, sebičnim političkim mitovima – skupa

Istok i Zapad, demokrati i socijalisti. Tijekom istraživanja krajnje sam pozorno, iznova i iznova provjeravao svaku podrobnost, uspoređivao s raznim izvorima surađujući s uglednim znanstvenicima u Hrvatskoj i drugim dijelovima Europe. Osobno sam diskutirao s ljudima koji su preživjeli ta vremena, napose tijekom dva putovanja u Bosnu i Hercegovinu i tri putovanja u Hrvatsku.

Ovdje u Kanadi poznajem šest hrvatskih i slovenskih obitelji u progonstvu čiji su članovi bili žrtve pokolja Titovih partizana, bilo na Bleiburgu, bilo kod Maribora, bilo nakon što su poslani nazad u Jugoslaviju savezničkim vlakovima. Sve te obitelji izgubile su ujake, djedove, braću, sestre... Svi oni pričaju istinite priče koje je u Hrvatskoj do 1991. bilo jako opasno objelodaniti. U Sjevernoj Americi oni su svjedočili o svojim iskustvima, ali naši ljudi nisu htjeli slušati, nisu mogli povjerovati. Obje situacije pokazuju stanje naših ljudi.

U našoj domaćoj, hrvatskoj književnosti, te su teme uglavnom fragmentarno obrađene. Do raspada bivše države i propasti komunizma zbog takvih su djela zaštićivani časopisi i knjige, a pisci osuđivani na tamnicu, no ostali su trajni prijepori u razumijevanju događaja. Hoću reći, naime, da još nisam pročitao knjigu pisanu s toliko ljubavi spram podneblja o kojemu se govori kao što je to u *Otoku svijeta*. Kako se rađala ta Vaša ljubav, što ju je snažilo?

- Vjerujem da je to moja ljubav dijelom prema mjestu, zemlji zaprepasavajuće ljepote, ljepote s mnogo lica, ali, još važnije, to je ljubav prema hrvatskim ljudima. Vi imate dugu povijest junačkih žrtava, mnoge uzvišene vrijednote, preživjeli ste grozna iskustva. Mislim pritom na vrijeme Turaka, a onda i na talijanske i njemačke okupatore pa na komunističko razdoblje... Broj mučenika vjerojatno nikad ne će biti poznat na ovome svijetu. Vaša Crkva je živa i vjerna. Ima neke teške probleme, kao i sve takve Crkve u svim narodima. Međutim, vi imate posebnu narav, snagu, milost koja je iskovana samo u vatrama patnje. To je obuzelo moje srce i dušu. Vjerujem da ste vi znak Crkvama u drugim dijelovima svijeta gdje mi nismo bili predani kušnjama, kao što ste vi bili predani. No, tu je i duhovna protega prema toj ljubavi. Riječ je o snažnom nutarnjem poticaju koji mi je dolazio u molitvi kada sam napisao prvu skicu romana. On je rastao i rastao. Dok sam pisao, svakodnevno sam molio, posebno sam se molio franjevačkim Širokobriškim mučenicima, bl. kardinalu Stepincu i svim hrvatskim mučenicima, poznatima i nepoznatima. Molio sam ih da posreduju za mene da mogu napisati istinitu priču i da Duh Sveti može uzeti ovu knjigu kao sredstvo liječenja za duše koje su veoma snažno pogođene svim zlim događanjima.

Što ste osobno naučili i shvatili pišući *Otok svijeta*, a što je važno i za sve čitatelje Vašega djela diljem svijeta?

Naučio sam da nas velika kriza, čak i ona najstrašnija, može dovesti u dublje zajedništvo s našim raspetim Gospodinom, napose ako ne očajavamo, ako ne gubimo vjeru. Pozove li nas Bog u zajedništvo s raspetim Isusom, također će nas dovesti preko križa do Uskrsnuća. U ova vremena Crkva diljem svijeta može biti pozvana na trpljenje najstrašnjega progonstva, posljednjega progonstva koje je Krist prorekaio u evanđelju, a također i proroci i sveti. Dogodi li se to u naše vrijeme, možemo mnogo naučiti od tih partikularnih Crkava i njihovih mučenika koji su sve to već iskusili.

Spominjete u *Otoku svijeta* i hercegovačke franjevce, njihovu muku i njihovu žrtvu za svoj narod i za svoju vjeru. Kako ste saznali o svemu tome?

Tijekom mojih putovanja kroz Bosnu i Hercegovinu susreo sam nekoliko franjevaca te također upoznao povijest franjevaca koji su služili među hrvatskim narodom kroz stoljeća. Kasnije sam čitao više o tome u knjigama i novinama u kojima su otvoreno govorili o stradanjima franjevačkih mučenika, o povijesti koju su potiskivale komunističke vlasti. Tijekom svog prvog dolaska na Široki Brijeg obasut sam iskazima njihovog mučeništva, što do tada nisam čuo. Bio sam tužan da su bili gotovo nepoznati većini katolika na Zapadu.

Ovaj razgovor bit će objavljen u časopisu *Stopama pobijenih* koji uređuje vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača«, i sam književnik, fra Miljenko Stojić. Bili ste na Širokom Brijegu, vidjeli ste grob u crkvi u kojoj počivaju zemni ostatci franjevaca mučenika – onih koji su pronađeni. Također ste imali pri-

liku vidjeti i protuzračno sklonište – mjesto na kojemu su ubijeni i spaljeni neki od njih. Koja to silina mržnje mora biti da ubije nevine svećenike, naravno i brojne civile, njih na tisuće?

Što tjera osobu, čak i osobu koja se doima običnom u svakom pogledu, da postane sposobnom raditi zlo takvih razmjera? Čini mi se da je proces sljedeći. Počinje osjećajem srdžbe, kada osoba osjeća da se netko drugi prema njoj nepravedno odnosio. Također može početi zavišću ili ljubomorom, osjećajem da se prema njoj nepravedno odnosio život ili Bog, ili ljudi druge nacije. Tako se na toj srdžbi hrani i hrani sve dok ne postane konstantna ljutnja. Tada hrani ljutnju kao da dodaje drva na vatru. Što više unosi vatre, ljutnja sve više postaje mržnja, čežnja da se nanese osveta drugoj osobi. Mržnja raste sve dok se srce ne otvori utjecaju zlih duhova. Tada, u trenutku kad je čovjek pun mržnje i pod prisilnim ili privremenim utjecajem zlih duhova, radi djela nevjerojatnih zlodjela i grozota. Kasnije, reći će: »Ne znam kako sam ili zašto sam to učinio.«

Pouka za sve nas jest da u svojim srcima prepoznamo svaki mali korov ljutnje koji raste. Vježbom možemo naučiti vidjeti dar u okolnostima kada smo uvrijeđeni jer to može biti prilika da naučimo kako zlo pobijediti dobrim, kako vježbati milosrđe, opraštanje. Kraljevstvo je Božje ljubavi i mi moramo naučiti rasti u ljubavi. Savršena ljubav tjera strah.

O žrtvama se desetljećima nije smjelo govoriti, ali se sjećanje na njih čuvalo u srcima. Danas, kad možemo slobodno govoriti, kažite što je bio cilj zatirača kršćanstva, franjevaca i svećenika, civila koji su živjeli i svjedočili svoju vjeru?

U svojoj mržnji i ideološkoj zasljepljenosti neprijatelji vjere pošli su iskorijeniti Kristovu nazočnost u svijetu. Činili su to ili ubijanjem ili ušutkavanjem kršćana. No, to ne će

nikada uspjeti iako može zasjeniti svjetlo u raznim mjestima. Ali gdje god mučenička krv natapa tlo, ono će s vremenom uroditi velikim plodom.

Nisu redovnici i svećenici, časne sestre ubijani samo u Hercegovini, Bosni, Hrvatskoj, nego svugdje gdje je komunizam pobijedio – u zemljama srednje Europe, Rusiji... Novi vladari velikog dijela svijeta htjeli su stvoriti svijet bez Boga. Kakav je to svijet?

To bi bio đavolski svijet. Ako bi otkupljujuće Kristovo svjetlo bilo potpuno izbačeno iz svijeta, čovječanstvo bi brzo propalo u tamu, i u toj tami došla bi do izražaja puna Sotonina zloća. Sveto nas pismo upozorava da će doći vrijeme kada će se činiti da je đavao sve preuzeo i da sve nadzire. Ipak, njegovo će vrijeme biti kratko i pobijedit će ga Krist, čija će potpuna slava biti otkrivena na kraju.

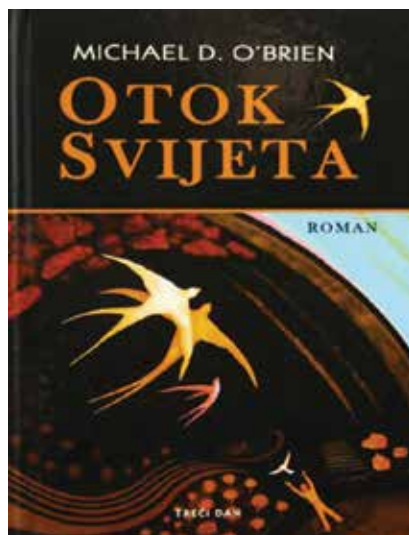
Više ste puta bili u Međugorju u kojemu se već 32 godine ukazuje Kraljica Mira. Kad ste upoznali Gospine poruke i što su Vam one značile?

Prvi sam puta čuo za Međugorje kasnih 80-ih. Činilo mi se da je bit poruka potpuno točna i kontinuirano Marijino ukazanje, koje nam je nebo podarilo kroz prošlo stoljeće i pol, poseban je blagoslov i ohrabrenje dok vremena postaju sve tamnija. Poticanje na molitvu i post, pojačana vjernost sakramentalnom životu bili su čisto zlato. Upoznao sam mnoge hodočasnike u svojoj zemlji koji su se vratili iz Međugorja s promijenjenim životima. Moja žena i ja već smo živjeli tim načinom kroz naš brak, dnevnim ružarjem i sv. misom pa nam poruke nisu donijele ništa radikalno novoga. Ipak, bile su nam znak da se vremena suda približavaju i da je stanje čovječanstva u ozbiljnoj potrebi za molitvom i obraćenjem.

Godine 2005. prvi smo put otputovali u Međugorje. Bilo je puno posebnih blagoslova za nas.

Na koji su način poruke Kraljice Mira utjecale na Vaš život, na Vašu obitelj?

Postali smo više svjesni potrebe zalaganja za druge duše, posebno za obraćenja. I također postali smo svjesni da takva molitva treba post i druge oblike žrtve jer na taj način i mi sudjelujemo s Isusom u djelu spasenja.

Što su Gospina ukazanja, po Vama, promijenila u našem globalnom svijetu? Naime, u Međugorje dolaze hodočasnici iz svih krajeva svijeta.

Mislim da se svijet mijenja polako: osobu po osobu, dušu po dušu. Milijuni hodočasnika po povratku svojim domovima donose samo dobre plodove svojim nacijama i crkvenim zajednicama. To mijenja ravnovjesje u svijetu. Koliko je točno promijenjeno, samo Bog može znati.

Hvala Vam na ovom razgovoru. Ima li još nešto što biste željeli poručiti čitateljima, a nismo do sada to dotakli?

Molim vas, molite za nas u zapadnim zemljama. Molite za nas koji smo katolici, ali smo uronjeni u bogato društvo koje se odmaknu-

lo od Boga i prožima naše umove i srca iskvaženim kulturalnim utjecajima. Mi smo čudoredno i duhovno nesprenni prepoznati i sami odoljeti ubrzanu sumraku negdašnje kršćanske civilizacije. Ne pričam o prijetnjama koje nam upućuju radikalni islamisti ili veoma realnoj opasnosti od ekspanzionističke komunističke Kine ili drugih svjetskih događanja. Ja upućujem na demokratsko nutarnje samouništenje i slabost na duh antikrista. U velikom dijelu Europe i Sjeverne Amerike retorika slobode i demokracije povećava se dok se prava demokracija negira. Naša sposobnost da vježbamo civiliziranu suodgovornost, da živimo slobodno i odgovorno, lagano je narušena sve od kasnih 60-ih i ova je društvena revolucija došla do dna nametanjem radikalno nečudorednih zakona. Mi ne smijemo pretpostaviti da je demokracija imuna na degradaciju u totalitarizam. Također je vrijedno razmisliti da totalitarizam s »demokratskim« licem može dovesti do sveobuhvatnog i dugoročnog propadanja onoga što je dobro u ljudskoj zajednici jer uvijek može tvrditi da nije ono što u stvari jest.

Moja je nada da moje knjige prenose istinu da je čovjek rođen u ratnoj zoni, u zoni rata koji će trajati sve do kraja vremena. Jednako tako vjerujem da je svijet nepojmljiv i prekrasan te pun neprestanih čuda. Među svim ljudskim bićima, bez obzira koliko bila »mala« ili »izgubljeni«, mogu se pronaći čestitost karaktera i duše. Kroz otkrivanje božanske providnosti u *Otoku svijeta* pokušavam pokazati da čovjek nije zaključan u mehanički svemir, da on nije broj ili stroj, nego čudo stvoreno za ljubav, za život u zajednici s ljudima. Pokušavam pokazati kroz glavni lik da nikad ne smijemo gubiti nadu. Isus Krist je s nama. On i njegovi sveti mučenici obećavaju nam da je rat već dobiven iako će glavne bitke tek doći. ✍

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subraće«, VI., 2 (11),
Široki Brijeg, 2013.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
BiH: Kard. Stepinca 14, 88220 Široki
Brijeg
HR: Humac 1, p. p. 1, 20352 Vid

Veza:
tel.: (039) 700-325
faks: (039) 700-326
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD;
Canada 13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...
(s naznakom za Vicepostulaturu i za što):
a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar, poslovna Ljubuški:
žiro-račun (BiH): 3381602276649744
devizni račun (inozemstvo):
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Živimo u vremenu kada hrvatsko društvo s obiju strana granice još uvijek nema snage uhvatiti se u koštac s nataloženim nerazjašnjenim događajima iz prošlosti. Poglavitno su to oni iz komunističkoga vremena. Neki bi nadodali da su to i oni iz Domovinskoga rata, no ove druge zacijelo ćemo laganije raščistiti ako nam oni prvi budu jasni. Oni su, naime, uvjetovali da se dogodi mnogo toga što se inače ne bi dogodilo. Samo treba imati dovoljno hrabrosti i dovoljno strpljenja te krenuti u tom pravcu. Žao mi je kada ljudi umjesto traženja istine zaglibe u obranu ove ili one ideologije, posredno time i zločina koje je činila. A bilo ih je! I ne ponovili se više.

Područje našega razmatranja, našega glasila, svakako jest hudo komunističko razdoblje u hrvatskoj povijesti. Sve ostalo prepuštamo drugima. Ubijeni hercegovački franjevci, kao i čitav taj povijesni kontekst, zahtijevaju od nas da budemo do kraja pošten i stručni. To ponekada znači poniranje i u istraživanje koje se nekome može učiniti stajanje na ovu ili onu stranu. Ne, to je samo istraživanje i ništa više. Jedina strana na koju imamo pravo stati jest strana mučeništva. Postupak mučeništva to traži od nas i na nama je da krenemo tim putem ili se svega okanim. Bit će, dapače, i onih za koje ne ćemo moći dokumentirati mučeništvo pa ćemo ih morati isključiti iz ovoga postupka, ali i dalje ćemo nastaviti raditi na njihovu slučaju. Nešto slično čini i Komisija HBK i BK BiH za hrvatski martiro-

logij čiji je Vicepostulatura član u liku vicepostulatora fra Miljenka Stojića. Među mnoštvom ubijenih traži one koji su mučenički završili svoj ovozemaljski život. To znači da su ubijeni iz mržnje prema vjeri i da su to primili kršćanski postojano. Sve ostalo iz njihova života zapravo je nebitno. Bit će popisani i učinit će se sve što je potrebno da ih Crkva jednoga dana prizna mučenicima. Uz njih će naravno biti popisani i svi drugi ubijeni. Povijesni je to kontekst koji je ostavio dubok trag u našem narodu i u Crkvi u Hrvata.

Primijetit ćete da smo ovoga puta štedjeli na opremi teksta. Dogodilo se to zbog obilja građe koju bi trebalo objaviti. Iako je već bila pripremljena, dosta smo je izbacili iz broja koji je pred vama, a ovo što vam nudimo jednostavno nismo mogli dirati. Uostalom, sadržaj je uvijek najbitniji, a ne omot. On je samo prevažan za one koji nam nastoje nešto podvaliti. Čitajte, razmišljajte i zaključujte što nam je svima činiti.

Dokle god sve stvari u svome životu ne stavimo na njihovo mjesto, ne ćemo uspjeti razumjeti što nam se zapravo događa. Bog nas je, pak, stvorio kao svoje suradnike. I to ne samo na vjerskom polju, nego na svim poljima ljudske djelatnosti. Kao kršćani trebamo imati život u punini. Mnogi to očekuju od nas. Bojimo li se ili smo radosni zbog rada na Gospodnjoj njivi? Nisu ovo neke nove, pre-pametne misli. Šapću nam ih naši mučenicima. Pa poslušajmo ih!

Mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Istraživanja	40
Podsjetnik	23	Pobijeni	44
Povijesne okolnosti	27	Nagradni natječaj	60
Povjerenstva	34	Razgovor	63
Stratišta	39		